

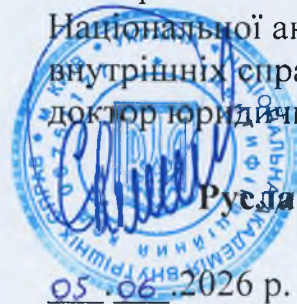
ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14)

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри інформаційних технологій навчально–наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ від 04 червня 2026 року

Присутні:

кафедра інформаційних технологій навчально–наукового інституту права та психології: завідувач кафедри, кандидат фізико-математичних наук, доцент Кудінов В.А. (голова засідання), професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Хахановський В.Г. (науковий керівник); професор кафедри, кандидат технічних наук, професор Корнейко О.В.; доцент кафедри, кандидат технічних наук, доцент Пакриш О.Є. (рецензент), аспірант денної форми навчання Петрик В.В.

кафедра економіко–правових дисциплін навчально–наукового інституту права та психології: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Андрущенко І.Г.

кафедра адміністративного права та процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Доценко О.С.

відділ організації наукової діяльності: провідний науковий співробітник відділу, доктор юридичних наук, професор Гусарев С.Д., головний науковий співробітник відділу, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Орлов Ю.Ю. (рецензент), провідний науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук, старший дослідник Бондар С.В.

кафедра поліцейської діяльності: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г.

кафедра криміналістики навчально–наукового інституту права та психології: завідувач кафедри, кандидат мед. наук, доцент Несен О.О.

кафедра криміналістики та судової медицини: професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Черноус Ю.М, професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б.

кафедра кримінології та інформаційних технологій: завідувач кафедри, доктор філософії з права, доцент Школьніков В.І.

Були присутні 5 докторів наук та 7 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження здобувача кафедри інформаційних технологій навчально–наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Здобувача Петрика Віталія Віталійовича про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувач довів до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Актуальність обраної теми зумовлена стрімкою цифровізацією суспільних відносин, унаслідок якої електронні докази стали невід'ємним елементом сучасного кримінального провадження. Водночас їхній правовий статус, порядок збирання, фіксації, перевірки та оцінки залишаються недостатньо врегульованими на законодавчому рівні. Чинний КПК України не містить визначення електронного доказу, а правозастосовна практика змушено відносить таку інформацію до документів за статтею 99 КПК України, що не враховує її принципової онтологічної відмінності – незалежності від матеріального носія, динамічності, відтворюваності та наявності метаданих, які мають самостійне доказове значення.

Метою дослідження є формування теоретико–правових засад використання електронних доказів у кримінальному провадженні та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення відповідного процесуального регулювання.

Для досягнення цієї мети в роботі розкрито поняття, правову природу та обґрунтовано самостійність електронного доказу; систематизовано його специфічні ознаки; запропоновано авторську класифікацію; проаналізовано національне та міжнародне регулювання; розкрито порядок збирання й фіксації;

досліджено критерії допустимості, належності, достатності та достовірності; визначено особливості листування в месенджерах і об'єктів, створених штучним інтелектом; а також узагальнено зарубіжний досвід країн англо–саксонської, романо–германської систем права, КНР та Індії з обґрунтуванням напрямів удосконалення законодавства України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у кримінальному провадженні в процесі збирання, фіксації, перевірки, оцінки та використання електронних доказів. Предметом дослідження є електронні докази як джерела доказів у кримінальному провадженні в Україні та світі.

Методологічну основу роботи становить система загальнонаукових та спеціальних наукових методів: історично–правового, діалектичного, системно–структурного, порівняльно–правового, формально–юридичного, формально–логічних та статистичних методів, кожен із яких прив'язано до відповідних підрозділів дослідження. Емпіричну базу склали Конституція України, КПК України та нормативні акти зарубіжних держав (США, Канади, Великої Британії, Франції, Німеччини, КНР, Індії); міжнародні акти у сфері кібербезпеки та електронних доказів; понад 300 судових рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень та понад 50 рішень судів зарубіжних країн; рішення Європейського суду з прав людини, а також результати анкетування 130 працівників прокуратур різних регіонів. Під час підготовки роботи використано і власний досвід дисертанта як захисника в кримінальних провадженнях.

Структурно дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що об'єднують десятьох підрозділів, висновків, списку використаних джерел (240 найменувань) і п'яти додатків.

У першому розділі досліджено теоретичні засади електронних доказів: стан наукової розробленості проблеми, поняття, ознаки та класифікацію, а також правове регулювання в законодавстві України та міжнародних актах. Сформульовано авторське функціональне визначення електронного доказу та виокремлено шість його специфічних ознак: нематеріальність, динамічність, відтворюваність, залежність від технічних засобів, відсутність жорсткої прив'язки до матеріального носія та наявність метаданих.

У другому розділі розкрито порядок збирання, фіксації, оцінки та використання електронних доказів у кримінальному провадженні України, у тому числі питання допустимості, належності, достатності й достовірності, особливості листування в месенджерах та оцінки об'єктів, створених штучним інтелектом. Обґрунтовано пріоритетність копіювання інформації над вилученням носія та концепцію поетапної трансформації електронного об'єкта на доказ.

У третьому розділі здійснено порівняльно–правовий аналіз регулювання електронних доказів у країнах англо–саксонської (США, Канада, Велика Британія), романо–германської (Франція, Німеччина, право ЄС) систем права та інших юрисдикціях (КНР, Індія) і обґрунтовано напрями вдосконалення законодавства України, зокрема комбіновану модель регулювання та інститут дистанційного проникнення до інформаційних систем.

Наукова новизна полягає в тому, що робота є комплексним дослідженням процесуального режиму електронних доказів. Уперше обґрунтовано доповнення КПК України статтею 99–3 щодо оцінки доказів, створених засобами штучного інтелекту; запропоновано координатну класифікацію за п'ятьма критеріями; обґрунтовано концепцію чотириетапної трансформації електронного об'єкта на доказ. Удосконалено підхід до пріоритетності способів збирання, концепцію динамічної природи достовірності через ланцюг поводження (chain of custody) та стандарт фіксації відеодоказу. Набули подальшого розвитку обґрунтування комбінованої моделі регулювання, інституту дистанційного проникнення та доктринальне положення про презумпцію допустимості електронної форми доказу.

Практичне значення результатів полягає в можливості їх використання у науково–дослідній роботі, законодавчій діяльності (внесення змін до КПК України), практичній діяльності органів досудового розслідування, прокуратури та суду, а також в освітньому процесі при підготовці лекцій, семінарських і практичних занять та методичних рекомендацій.

Основні положення дисертації апробовано у семи статтях у наукових фахових виданнях України категорії «Б» та трьох тезах доповідей на міжнародних науково–практичних конференціях.

Підсумовуючи, зазначу, що дослідження спрямоване на формування цілісної концептуальної моделі процесуального режиму електронних доказів, реалізація якої сприятиме гармонізації національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу та забезпеченню прав людини у кримінальному провадженні. Дякую за увагу. Готовий відповісти на запитання.

Головуючий: Дякую. Доповідь закінчено. Які будуть запитання до здобувача?

Братель С.Г.: У чому полягає принципова відмінність електронного доказу від традиційного документа і чи є підстави виокремлювати його як самостійний вид доказів?

Відповідь: Дякую за запитання. Принципова відмінність полягає в онтологічній природі електронного доказу. Традиційний документ невіддільний від свого матеріального носія: текст існує разом із папером. Електронний доказ, навпаки, від матеріального носія не залежить – одна й та сама інформація може існувати у множинних ідентичних копіях, передаватися мережами та відтворюватися лише за допомогою технічних засобів.

- Я виокремлюю шість специфічних ознак електронного доказу:
- нематеріальність;
  - динамічність (можливість зміни без видимих зовнішніх ознак);
  - відтворюваність;
  - залежність від технічних засобів сприйняття;
  - відсутність жорсткої прив'язки до матеріального носія;
  - наявність метаданих, що мають самостійне доказове значення.

Метадані я називаю «мовчазними свідками» електронного доказу – їх немає в жодного з традиційних видів доказів. Саме тому я підтримую інноваційну

позицію: електронний доказ доцільно визнати самостійним джерелом доказів зі спеціальним процесуальним режимом, а не зводити його до документа чи речового доказу, як це фактично відбувається сьогодні через прогалину в законодавстві.

Комаринська Ю.Б.: Поясніть, будь ласка, запропоновану Вами координатну класифікацію електронних доказів. У чому її практична цінність?

Відповідь: Дякую. Класичні класифікації поділяють докази за одним критерієм. Я ж пропоную координатну класифікацію за п'ятьма взаємодоповнюваними критеріями одночасно:

- за способом створення інформації;
- за процесуальним режимом отримання;
- за процесуальним статусом носія;
- за рівнем процесуальної верифікованості;
- за рівнем втручання у право на повагу до приватного життя.

Координатний характер означає, що кожен електронний доказ описується за всіма п'ятьма критеріями водночас – як точка в багатовимірній системі координат. Практична цінність у тому, що така характеристика одразу визначає процесуальний маршрут роботи з конкретним доказом – від моменту його виявлення до представлення суду: який порядок збирання застосувати, який рівень судового санкціонування потрібен і наскільки істотним є втручання у приватність. Це перетворює класифікацію із суто теоретичної на робочий інструмент для слідчого, прокурора й суду.

Кудінов В.А.: Розкрийте концепцію чотириетапної трансформації електронного об'єкта на доказ. Чим вона відрізняється від наявних криміналістичних моделей збирання?

Відповідь: Дякую за запитання. Концепція передбачає послідовну систему чотирьох технологічно зумовлених операцій:

- відтворення електронної інформації засобами програмно–апаратного забезпечення;
- аналіз її атрибутів і метаданих;
- описове закріплення у процесуальному документі;
- вилучення або копіювання з гарантією цілісності через хешування та фіксацію ланцюга поводження (chain of custody).

На відміну від криміналістично–технічних моделей збирання, які описують переважно технічну сторону роботи з носієм, запропонована модель має процесуально–правову природу. Вона визначає мінімальний стандарт належної фіксації, недотримання якого тягне недопустимість доказу за частиною першою статті 87 КПК України. Тобто я переносу акцент із техніки вилучення у площину процесуальних наслідків – що саме робить електронний доказ допустимим.

Орлов Ю.Ю.: Чому Ви пропонуєте доповнити КПК України статтею 99–3 щодо доказів, створених штучним інтелектом, і в чому суть механізму перерозподілу тягаря доказування?

Відповідь: Дякую. Розвиток генеративних технологій уможливив створення та модифікацію аудіовізуальних матеріалів, які зовні не відрізняються від справжніх. Це створює загрозу для автентичності доказів, на яку чинний КПК

України не реагує. Тому я пропоную статтю 99–3, що передбачає чотири взаємопов'язані елементи:

- обов'язок учасника провадження розкривати факт використання технологій штучного інтелекту;
- перерозподіл тягара доказування автентичності у разі заявлення обґрунтованих сумнівів;
- вирішення питання про автентичність на підготовчому судовому засіданні;
- недопустимість нерозкритого електронного доказу штучного походження.

Суть перерозподілу тягара доказування в тому, що за загальним правилом сумніви у достовірності доводить сторона, яка оспорує доказ. Однак коли висунуто обґрунтовані сумніви щодо штучного походження матеріалу, тягар доведення його автентичності переходить до сторони, яка цей доказ подала.

Питання: Як співвідноситься Ваша концепція динамічної достовірності з традиційним розумінням цієї властивості доказу?

Відповідь: Дякую за запитання. Традиційно достовірність розуміється як властивість, що встановлюється одноразово – доказ або достовірний, або ні. Я обґрунтовую динамічну природу достовірності електронного доказу: це категорія, що верифікується на кожному наступному етапі провадження через ланцюг поводження – chain of custody.

Тобто достовірність не констатується раз і назавжди, а підтримується й перевіряється на всьому шляху доказу – від виявлення до судового розгляду, у кореляції з нормами статей 87, 91 і 95 КПК України. Окремо я звертаю увагу на явище «оманливої кількісної надлишковості», коли формальна численність похідних копій електронного доказу створює враження переконливості, але за відсутності змістовної унікальності не утворює достатньої сукупності доказів.

Чорноус Ю.М.: Окремий підрозділ присвячено листуванню в месенджерах. У чому специфіка цього виду електронних доказів і як Ви пропонуєте його впорядкувати?

Відповідь: Дякую. Листування в месенджерах сьогодні є одним із найпоширеніших електронних доказів, проте його доказова цінність прямо залежить від низки технічних і процесуальних чинників. Тому я запропонував класифікацію такого листування за кількома критеріями, зокрема:

- за кількістю учасників (приватне чи групове);
- за рівнем доступу та можливістю розміщення контенту;
- за етапом і джерелом походження;
- за форматом і змістово–інформаційною складовою;
- за способом формування відповідей.

Таке впорядкування дозволяє визначити, наскільки достовірним є конкретне листування, чи можливе його модифікування і який порядок фіксації застосувати – чи достатньо огляду, чи потрібен доступ до першоджерельного носія та залучення спеціаліста. Це особливо важливо з огляду на те, що скріншот листування легко підробити, а отже сам по собі він не може вважатися достатнім доказом без перевірки походження та цілісності даних.

Школьніков В.І.: Обґрунтуйте запропоновану комбіновану модель регулювання та необхідність запровадження інституту дистанційного проникнення до інформаційних систем.

Відповідь: Дякую. Я свідомо відмовляюся від механічної рецепції однієї національної моделі. Запропонована комбінована модель поєднує три елементи: формалізований – чіткі законодавчі критерії допустимості за зразком США та Канади; прагматичний – суддівську дискрецію в оцінці доказу за сутністю за зразком Великої Британії; та наднаціональний каркас транскордонного доступу – механізми European Production Order і European Preservation Order Регламенту (ЄС) 2023/1543. Така інтеграція узгоджується з курсом України на членство в Європейському Союзі.

Щодо інституту дистанційного проникнення до інформаційних систем – порівняльний аналіз моделей Великої Британії, Німеччини та Франції дозволив виявити три спільні принципи, на яких він має ґрунтуватися:

- обов’язковість попередньої судової санкції;
- обмеження кола злочинів вичерпним переліком тяжких та особливо тяжких правопорушень;
- заборона збирання даних «ядра приватного життя».

Запровадження цього інституту разом із ратифікацією Другого додаткового протоколу до Будапештської конвенції 2022 року дозволить подолати критичний розрив між інструментарієм транскордонного доступу до електронних доказів, доступним державам – членам ЄС, і можливостями України.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор юридичних наук, професор Хахановський В.Г., який зазначив, що підготовлена Петриком В.В. дисертація на тему: «Особливості використання електронних доказів в кримінальному процесі в Україні та світі» є результатом наполегливої науково–теоретичної діяльності.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Петрик Віталій Віталійович виконав у повному обсязі.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у семи публікаціях у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань у галузі юридичних наук, а також у двох тезах доповідей на міжнародних науково–практичних конференціях, семінарах і засіданнях круглих столів.

Дисертант має достатній загальний рівень розвитку, професійно грамотно володіє інструментарієм дослідження.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження викладено зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня

2022 р. № 44, а її автор – Петрик Віталій Віталійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Орлов Ю.Ю. Дисертаційне дослідження Петрика Віталія Віталійовича на тему «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі» присвячене актуальній і своєчасній проблематиці, що має важливе теоретичне і прикладне значення для кримінального процесу, оперативно–розшукової діяльності та правоохоронної практики в умовах цифровізації.

Актуальність роботи не викликає сумнівів. У сучасних умовах інформація в електронній формі стала ключовим джерелом відомостей про обставини кримінального правопорушення, водночас чинний КПК України не містить ані визначення електронного доказу, ані належного порядку його збирання та оцінки. Здобувач слушно акцентує увагу на тому, що неповнота правового регулювання безпосередньо позначається на якості досудового розслідування та на забезпеченні допустимості доказів.

Позитивно слід відзначити логічну та збалансовану структуру роботи: від теоретичних засад – до національної практики й порівняльно–правового аналізу зарубіжного досвіду. Заслуговують на схвалення авторське функціональне визначення електронного доказу, координатна класифікація за п'ятьма критеріями, концепція чотириетапної трансформації та обґрунтування динамічної природи достовірності через chain of custody. Особливо цінною з огляду на потреби оперативних підрозділів є пропозиція щодо запровадження інституту дистанційного проникнення до інформаційних систем на трьох вищезгаданих принципах, що поєднують ефективність розслідування з гарантіями прав людини за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Наукова новизна роботи полягає у формуванні цілісної концептуальної моделі процесуального режиму електронних доказів, а практичне значення – у конкретних пропозиціях щодо вдосконалення КПК України, зокрема редакції статті 99–3. Сформульовані висновки належно апробовано у фахових публікаціях та на наукових конференціях.

Разом із тим, як побажання, у подальших дослідженнях доцільно ширше розкрити процесуальний механізм взаємодії запропонованого інституту дистанційного проникнення з наявною системою негласних слідчих (розшукових) дій, а також деталізувати порядок судового контролю за такими діями, щоб уникнути ризику надмірного втручання у приватність. Ці зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загалом дисертація Петрика Віталія Віталійовича є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на належному науковому рівні. Вважаю, що робота може бути рекомендована до подальшого розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат технічних наук, доцент Пакриш О.Є. Ознайомлення з дисертаційною роботою Петрика Віталія Віталійовича дає підстави зазначити, що дослідження виконане на актуальну тему, яка має значення не лише для юридичної науки, а й для сфери інформаційних технологій та цифрової криміналістики.

Особливістю роботи є те, що автор розглядає електронний доказ не ізольовано, а з урахуванням його технічної природи. Цілком слушно виокремлено такі ознаки, як нематеріальність, динамічність, залежність від технічних засобів та наявність метаданих. З технічного погляду правильним є акцент на гарантуванні цілісності даних через хешування та фіксацію ланцюга поводження (chain of custody) – це відповідає сучасним стандартам цифрової криміналістики.

Заслуговує на схвалення обґрунтування пріоритетності копіювання електронної інформації над вилученням матеріального носія, а також концепція чотириетапної трансформації, у якій технічні операції відтворення й аналізу метаданих узгоджено з процесуальними вимогами. Своєчасною та перспективною є пропозиція щодо статті 99–3 КПК України, оскільки виявлення матеріалів, створених або модифікованих засобами штучного інтелекту, дійсно є складним технічним завданням, що потребує спеціальних знань. Доречним є й застереження автора щодо «оманливої кількісної надлишковості» похідних копій, що має значення для технічної оцінки доказів.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання її висновків для вдосконалення законодавства, підготовки методичних рекомендацій та навчальних матеріалів з питань роботи з електронною інформацією.

Водночас як побажання вважаю доцільним у подальшій роботі детальніше розкрити прикладні аспекти технічної верифікації автентичності електронних доказів – зокрема алгоритми перевірки геш–значень та можливості застосування програмно–апаратних засобів виявлення синтетично згенерованого контенту, а також організаційно–технічні вимоги до фіксації метаданих оперативними та слідчими підрозділами.

Загалом дисертаційна робота Петрика Віталія Віталійовича є самостійним, завершеним і належно обґрунтованим науковим дослідженням, що відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до подальшого розгляду і захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

кандидат фіз.–мат. наук, доцент Кудінов В.А.; кандидат технічних наук, професор Корнейко О.В.; кандидат технічних наук, доцент Пакриш О.Є.; доктор юридичних наук, професор Доценко О.С.; доктор юридичних наук, професор Гусарев С.Д.; доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Орлов Ю.Ю.; кандидат юридичних наук, старший дослідник Бондар С.В.; кандидат юридичних наук, професор Братель С.Г.; доктор юридичних наук, професор Черноус Ю.М.; кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б.; доктор філософії з права, доцент Школьніков В.І.

Петрик Віталій Віталійович висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційної роботи, за висловлені побажання та професійні поради, що сприяли вдосконаленню змісту та форми дисертації, а також корекції його подальших науково–дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів щодо дисертації Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі»

Дисертація дисертації Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Стрімкий розвиток процесів цифровізації суспільства та інформаційно–комунікаційних технологій впливає на всі сфери людського життя. В електронному вигляді формуються дані про все життя людини, а створення штучного інтелекту викликало революцію у використанні електронних технологій, що можна порівняти з винайденням двигуна або інтернету.

У мережі Інтернет фіксуються та відображаються події, які за певних обставин можуть утворювати склад кримінального правопорушення. Водночас інформація з мережі Інтернет здатна слугувати джерелом відомостей про подію правопорушення: підтверджувати факт його вчинення, містити дані про сліди протиправної діяльності та характеризувати заподіяні наслідки.

Актуальність дослідження зумовлена не лише самим поширенням інформаційно–комунікаційних технологій, а й якісною зміною їхньої ролі у сфері кримінального права та процесу. З одного боку, такі технології дедалі активніше використовуються для вчинення та приховування кримінальних правопорушень – від кібершахрайств і збуту заборонених речовин через месенджери до застосування шифрування та засобів штучного інтелекту для маскуванню слідів протиправної діяльності.

З іншого боку, ті самі технології стають незамінним інструментом виявлення, фіксації та розслідування злочинів, оскільки переважна частина сучасної протиправної діяльності залишає електронні сліди. Ці обставини підвищують значення електронних доказів та потребу в їх належному процесуальному регулюванні.

Варто звернути увагу і на те, що в інформаційних мережах відображаються відомості про юридично та соціально значущі факти, які можуть мати пряме чи непряме відношення до події кримінального правопорушення: електронне листування, геолокаційні дані, записи систем відеоспостереження, відомості про з'єднання та транзакції, публікації у соціальних мережах тощо.

Завдяки цьому мережа Інтернет та інші електронні середовища перетворюються на самостійне джерело доказової інформації, здатне підтверджувати факт вчинення правопорушення, встановлювати коло причетних осіб, а також час, місце й обстановку події. Саме тому формування науково обґрунтованих підходів до збирання, перевірки та оцінки електронних доказів є нагальним завданням сучасної науки кримінального процесу.

На нашу думку, сучасні реалії підкреслюють зростаюче значення електронних даних як доказів у кримінальному судочинстві, внаслідок чого у науці кримінального процесу з'явилась нова категорія доказів, а саме «електронні докази», що було викликано практичною потребою у визначені єдиних підходів до використання та оцінки електронних об'єктів, як джерела доказів у кримінальному провадженні.

Відповідно до ст. 84 КПК України, доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому цим Кодексом порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню.

Разом з тим, в кримінальному процесуальному законодавстві України відсутні визначення електронних доказів, порядок їх збирання та оцінки.

Правозастосовна практика свідчить, що електронні докази у кримінальному процесі відносять до документів. Відповідно до ст. 99 КПК України документом є спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження. Частина 2 цієї статті встановлює, що до документів можуть належати, зокрема, матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні).

Неповнота правового регулювання процесуального порядку отримання інформації в електронній формі як джерела доказів позначається на якості досудового розслідування, а також на правильності збирання, фіксації та процесуального оформлення доказів. Крім того, суперечливість правозастосовної практики та відсутність належним чином науково обґрунтованих рекомендацій щодо перевірки, оцінки та використання такої інформації негативно впливають на забезпечення її належності, допустимості та достовірності, що, у свою чергу, знижує ефективність досягнення завдань кримінального провадження.

Практика застосування інформації в електронній формі як джерела доказів, а також досвід зарубіжних країн свідчать про наявність в Україні потреби у додаткових наукових дослідження та процесуальній регламентації дій щодо фіксації та збереження таких відомостей, які можуть бути використані для встановлення фактів чи обставин у кримінальному провадженні.

Водночас важливим напрямом розвитку цієї сфери є питання належної оцінки такої інформації органами досудового розслідування та судом, що обумовлює необхідність формування єдиних науково обґрунтованих підходів і приділення цьому аспекту особливої уваги у дослідженні.

Окремо варто зауважити, що поняття «використання електронних доказів» у цьому дослідженні вживається у широкому процесуальному значенні й охоплює весь цикл роботи з електронним доказом: збирання, фіксацію, перевірку та оцінку (належність, допустимість, достовірність, достатність), а також безпосереднє застосування у кримінальному процесуальному доказуванні.

Стан дослідження проблеми у юридичній науці. Окремі питання використання електронних об'єктів як доказів у кримінальному процесі розглядали у своїх роботах такі вітчизняні вчені: Н.М. Ахтирська, Д. О. Алексеєва–Процюк, І. В. Гора, М. В. Гутник, М. В. Гуцалюк, І. І. Каланча, О. В. Капліна, О. Г. Козицька, В. А. Колесник, О. П. Метелев, Ю. Ю. Орлов, М. І Пашковський, О. В. Сіренко, І. А. Смаль, М. В. Шепітько, В. Г. Хахановський, Д. М. Цехан, С. С. Чернявський та інші.

Серед зарубіжних вчених слід відзначити М. Р. Аркфельда, Е. Кейсі, Г. Кесслера, В. С. Глайзнера, Дж. Е. Греніга, Дж. Л. Керрола, Т. Ларсона, С. Мейсона, П. Грімма, М. Новак, М. Стойкову та інших.

На дисертаційному та монографічному рівні окремі аспекти використання електронних доказів у кримінальному провадженні досліджували, зокрема: А. В. Ратнова (Гутник) у дисертації на здобуття ступеня доктора філософії «Кримінальні процесуальні та криміналістичні основи використання електронних документів у доказуванні» (2021 р.) дослідила криміналістичне забезпечення роботи з електронними доказами, яке далі дістало розвиток у спільній з А. Я. Хитрою однойменній монографії (2022), в якій комплексно проаналізувала процесуальні та криміналістичні підходи до використання електронних документів у доказуванні.

У 2025 році І. Г. Каланча у докторській дисертації «Докази електронної форми у кримінальному процесі України: теорія та практика» (здійснила комплексне дослідження інституту доказів електронної форми, запропонувавши термінологічне розмежування понять «цифровий доказ», «електронний доказ» та «доказ електронної форми», а також обґрунтувавши п'ять елементів електронної складової кримінального процесу.

В тому ж році, І. А. Смаль у дисертації на здобуття ступеня доктора філософії «Теоретичні засади формування і практика застосування електронних доказів у кримінальному процесі» виокремила три періоди формування інституту електронних доказів та запропонувала визначення електронного доказу, а також розкриті загальнотеоретичні та криміналістичні аспекти використання електронних доказів. Водночас питання процесуального режиму окремих видів електронних доказів (зокрема листування в месенджерах) та правового реагування на виклики штучного інтелекту у доказуванні залишаються недостатньо розробленими, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Значним внеском у розроблення проблематики електронних доказів стала колективна монографія «Концептуальні основи цифровізації кримінального провадження України» (2024) за загальною редакцією Н. В. Глинської, у якій запропоновано систему концептуальних положень щодо застосування цифрових технологій у кримінальному судочинстві, зокрема проаналізовано поняття та властивості електронних доказів, особливості їх використання, питання

технологій штучного інтелекту, розвинуто у концепцію раннього збереження цифрових доказів у провадженнях щодо злочинів війни.

Попри наявність значного наукового доробку, проблематика використання електронних доказів у кримінальному провадженні залишається недостатньо розробленою в комплексному вимірі. У більшості наукових праць досліджуються окремі аспекти цієї теми: поняття електронних доказів, їх співвідношення з електронними документами, порядок збирання, допустимість або криміналістичні особливості роботи з цифровою інформацією.

Водночас недостатньо уваги приділено комплексному порівняльно-правовому аналізу зарубіжних моделей регулювання електронних доказів, особливостям оцінки листування в месенджерах, проблемам автентичності цифрових аудіовізуальних матеріалів в умовах розвитку технологій штучного інтелекту, а також виробленню цілісної моделі вдосконалення кримінального процесуального законодавства України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Напрямок дослідження обрано відповідно до Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020), Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695), Національної економічної стратегії на період до 2030 року (постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 року № 179).

Робота відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства внутрішніх справ України на 2020–2024 роки (наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року № 454) й Основним напрямкам наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради від 21 грудня 2020 року, протокол № 23).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року (протокол № 14).

Мета роботи полягає у формуванні теоретико-правових засад використання електронних доказів у кримінальному провадженні та розробленні науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення відповідного процесуального регулювання. Для досягнення поставленої мети необхідно було виконати такі задачі:

- 1) розкрити поняття, правову природу та обґрунтувати самостійність електронного доказу як виду доказів у кримінальному провадженні України;
- 2) виокремити та систематизувати специфічні ознаки електронних доказів;
- 3) запропонувати авторську класифікацію електронних доказів у кримінальному процесі;
- 4) проаналізувати національне та міжнародне правове регулювання електронних доказів у кримінальному процесі;
- 5) розкрити порядок збирання та фіксації електронних доказів у кримінальному провадженні;
- 6) дослідити умови та критерії допустимості електронних доказів;

7) розкрити критерії належності, достатності та достовірності електронних доказів;

8) визначити особливості використання листування в месенджерах як виду електронних доказів;

9) розкрити особливості процесуальної оцінки електронних об'єктів, створених або модифікованих засобами штучного інтелекту, та запропонувати відповідні зміни до КПК України;

10) дослідити досвід регулювання електронних доказів у країнах англо–саксонської правової системи;

11) дослідити досвід регулювання електронних доказів у країнах романо–германської правової системи та на рівні Європейського Союзу;

12) дослідити досвід регулювання електронних доказів у правових системах Китайської Народної Республіки та Республіки Індія;

13) обґрунтувати напрями вдосконалення правового регулювання електронних доказів у кримінальному процесі України на основі узагальнення зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у кримінальному провадженні в процесі збирання, фіксації, перевірки, оцінки та використання електронних доказів.

Предметом дослідження є електронні докази як джерела доказів у кримінальному процесі в Україні та світі.

Методологія дисертаційного дослідження. Пізнання електронних доказів як відносно нового феномену кримінального процесуального права неможливе без визначення методологічної основи, яка забезпечує системність і цілісність дослідження

Методологічною основою дослідження є система загальнонаукових та спеціальних наукових методів і підходів, що забезпечить об'єктивний аналіз досліджуваного предмета. Зокрема:

– історично–правовий метод застосовано при дослідженні стану наукової розробленості електронних доказів в Україні та за кордоном (підрозділи 1.1, 3.3);

– діалектичний метод дозволив розглянути всі питання в динаміці, виявити їх взаємозв'язок та взаємозумовленість, сприяв розумінню об'єкта дослідження щодо поєднання потреб наукової та практичної діяльності органів досудового розслідування та суду (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.2);

– системно–структурний метод застосовувався при визначенні ознак електронних доказів, проведенні авторської координатної класифікації, для дослідження проблем, пов'язаних із процесуальним порядком доказування (підрозділи 1.2, 2.2, 3.4);

– порівняльно–правовий метод сприяв зіставленню норм нормативно–правових актів України та зарубіжних країн, що дало можливість сформулювати конкретні пропозиції для вдосконалення КПК (підрозділи 1.1, 1.3, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4);

– формально–юридичний метод використовувався для аналізу нормативно–правових актів, тлумачення процесуальних норм та обґрунтування пропозицій

щодо доповнення КПК України, зокрема запропонованої статті 99–3 (підрозділи 1.3, 2.2, 2.4, 3.4);

– формально–логічні методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція) застосовувалися для обґрунтування висновків і пропозицій щодо доповнення або уточнення норм КПК України (наскрізно);

– статистичні методи використовувалися у процесі вивчення та узагальнення слідчої та судової практики, формування та обґрунтування висновків (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4)%;

– конкретно–соціологічний метод (анкетування практичних працівників органів прокуратури) застосовано для з'ясування позицій суб'єктів кримінального провадження щодо проблем збирання, перевірки та оцінки електронних доказів, а також для емпіричної перевірки сформульованих у роботі висновків і пропозицій (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4)

Емпіричну базу дослідження становлять. Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, інші нормативно–правові акти України та зарубіжних країн (Канади, Сполучених Штатів Америки, Великої Британії, Французької Республіки, Федеративної Республіки Німеччина, Китайської Народної Республіки, Республіки Індія); міжнародні акти у сфері кібербезпеки та електронних доказів (Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність 2001 року з Другим додатковим протоколом 2022 року; Регламент (ЄС) 2023/1543; Директива (ЄС) 2023/1544; тощо); судові рішення, внесені до Єдиного державного реєстру судових рішень (опрацьовано більше 300 судових рішень); рішення судів зарубіжних країн опрацьовано більше 50 судових рішень); рішення Європейського суду з прав людини; результати анкетування 130 прокурорів з більшості регіонів України.

Під час підготовки дисертації використано досвід роботи дисертанта як захисника в межах кримінальних проваджень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у формуванні науково обґрунтованих пропозицій щодо вирішення проблем правового регулювання використання електронних доказів у кримінальному провадженні, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності кримінального судочинства та дотриманню прав людини.

вперше:

1) сформульовано авторське функціональне визначення електронного доказу як інформації в електронній формі, що створена, збережена, передана або відображена за допомогою електронних пристроїв, систем чи мереж, містить відомості про обставини, які мають значення для кримінального провадження, і може бути використана як доказ за умови її отримання та перевірки в порядку, передбаченому КПК України.

2) обґрунтовано та запропоновано доповнити Кримінальний процесуальний кодекс України статтею 99–3 «Особливості оцінки електронних доказів, створених або модифікованих засобами штучного інтелекту», яка передбачає три взаємопов'язані елементи: обов'язок учасника провадження розкривати факт використання технологій штучного інтелекту; перерозподіл тягара доказування автентичності у разі заявленя обґрунтованих сумнівів з підтверджуючими

доказами про це; недопустимість електронного доказу штучного походження, не розкритого стороною, що його подала.

3) запропоновано координатну авторську класифікацію електронних доказів за п'ятьма взаємодоповнюваними критеріями (за способом створення інформації; за процесуальним режимом отримання; за процесуальним статусом носія; за рівнем процесуальної верифікованості; за рівнем втручання у право на повагу до приватного життя) яка, передбачає одночасну характеристику кожного електронного доказу за всіма критеріями і визначає процесуальний маршрут роботи з ним – від моменту виявлення до представлення суду;

4) обґрунтовано концепцію трансформації електронного об'єкта на доказ через послідовну систему чотирьох технологічно зумовлених операцій (відтворення електронної інформації засобами програмно–апаратного забезпечення; аналіз її атрибутів і метаданих; описове закріплення у процесуальному документі; вилучення/копіювання з гарантією цілісності через хешування та фіксацію chain of custody). На відміну від криміналістично–технічних моделей збирання електронних доказів (М. В. Салтевський, А. В. Гутник (Ратнова)), запропонована модель має процесуально–правову природу і визначає мінімальний стандарт належної фіксації, порушення якого тягне недопустимість доказу за частиною 1 статті 87 КПК України;

5) розроблено класифікацію листування в месенджерах як окремого виду електронних доказів за вісьмома критеріями (за кількістю учасників, рівнем доступу, можливістю розміщення контенту, етапом створення, джерелом походження, форматом, змістово–інформаційною складовою, способом формування відповідей), що визначає процесуальний порядок його збирання, фіксації та оцінки;

удосконалено:

– доктринальний підхід до пріоритетності способів збирання електронних доказів шляхом обґрунтування трьох процесуально–правових аргументів – цілісності даних, пропорційності втручання за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, тенденції судової практики Верховного Суду. На відміну від криміналістично–технічного підходу М. В. Салтевського, О. В. Сіренко, Д. М. Цехана, запропоноване обґрунтування має процесуально–правову природу і дозволяє реалізувати принцип пропорційності у збиранні електронних доказів;

– доктринальний підхід до достовірності електронного доказу через обґрунтування її динамічної природи – як категорії, що верифікується на кожному наступному етапі провадження через ланцюг поводження (chain of custody). На відміну від традиційного розуміння достовірності як властивості, що встановлюється одноразово, запропонована концепція переносить chain of custody у площину процесуальної оцінки доказу з кореляцією до норм статей 87, 91, 95 КПК України;

– систематизовано шість специфічних ознак електронних доказів (нематеріальність, динамічність, відтворюваність, залежність від технічних засобів, відсутність жорсткої прив'язки до матеріального носія, наявність

метаданих) із виокремленням метаданих як ознаки, що має самостійне доказове значення;

набуло подальшого розвитку:

– наукове обґрунтування оптимальної моделі регулювання електронних доказів для України шляхом обґрунтування комбінованої моделі, що поєднує формалізований елемент (чіткі законодавчі критерії допустимості за зразком США та Канади), прагматичний елемент (суддівська дискреція в оцінці доказу за сутністю за зразком Великої Британії) та наднаціональний каркас транскордонного доступу (механізми European Production Order та European Preservation Order Регламенту (ЄС) 2023/1543). На відміну від підходів механічної рецепції окремих національних моделей, запропонована модель базується на інтегративному поєднанні елементів різних правових традицій з прив'язкою до курсу України на членство в Європейському Союзі;

– науковий напрям щодо удосконалення системи негласних слідчих (розшукових) дій у КПК України шляхом обґрунтування запровадження інституту дистанційного проникнення до інформаційних систем на трьох принципах, виявлених при порівняльному аналізі моделей Великої Британії, Німеччини та Франції: обов'язковість попередньої судової санкції; обмеження кола злочинів вичерпним переліком тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень; заборона збирання даних «ядра приватного життя»;

– обґрунтовано доктринальне положення про презумпцію допустимості електронної форми доказу, згідно з яким електронна форма не є самостійною підставою недопустимості, а підстави для визнання доказу недопустимим повинна доводити сторона, яка оспорує доказ, посиляючись на конкретні порушення процесуального порядку

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовані в дисертації положення впроваджені й можуть бути використані в:

науковій роботі – для подальших наукових досліджень проблем правового регулювання порядку збирання, фіксації, перевірки та оцінки електронних доказів у кримінальному процесі;

практичній діяльності – Всеукраїнської громадської організації «Асоціація адвокатів України», зокрема під час проведення заходів з підвищення кваліфікації адвокатів та підготовки методичних матеріалів за напрямом використання електронних доказів у кримінальному провадженні. Практичну цінність для адвокатської діяльності становлять обґрунтовані здобувачем підходи до перевірки автентичності, допустимості та цілісності електронних доказів, оцінки окремих їх видів (листування в месенджерах, електронних об'єктів, створених за допомогою штучного інтелекту), а також до перевірки належного суб'єкта, способу та джерела отримання електронних доказів, що сприяє забезпеченню ефективного захисту прав і законних інтересів учасників кримінального провадження;

освітньому процесі – для при викладанні навчальних дисциплін «Інформаційні технології та системи», «Застосування інформаційних технологій в правоохоронній діяльності», «Аналіз та прогнозування злочинності» під час підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів, а також

рекомендувати їх до вивчення під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Отримані під час проведення дослідження результати передбачається прилюдно обговорити на конференціях, круглих столах, засіданні кафедри інформаційних технологій. Крім того, частину висловлених у роботі рекомендацій планується реалізувати у практичній діяльності органів досудового розслідування, а також у навчальному процесі і науково–дослідній діяльності.

Особистий внесок здобувача. Дисертацію виконано самостійно, усі сформульовані наукові положення, висновки та пропозиції є результатом особистих досліджень автора. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, особистий внесок здобувача полягає в такому:

– у статті «Штучний інтелект і електронні докази: проблеми автентичності (юридичний аспект)» (співавтор В. Г. Хахановський) – особисто проаналізовано проблеми автентичності електронних доказів, створених або модифікованих засобами штучного інтелекту, та обґрунтовано підходи до їх процесуальної перевірки (особистий внесок здобувача – 50 %);

– у статті «Відтворення англomовних назв програмних продуктів у кримінальному процесі: проблеми уніфікування» (співавтор І. Б. Ментинська) – особисто визначено процесуальні проблеми використання англomовних назв програмних продуктів та запропоновано підходи до їх уніфікування у кримінальному провадженні (особистий внесок здобувача – 50 %);

– у статті «Персональні дані як електронний доказ у кримінальному процесі» (співавтор О. М. Машталяр) – особисто розкрито особливості використання персональних даних як електронного доказу та їх співвідношення з гарантіями захисту приватності (особистий внесок здобувача – 50 %);

– у статті «Messenger correspondence as electronic evidence in criminal proceedings in Ukraine and abroad» (співавтор В. Г. Хахановський) – особисто розроблено класифікацію листування в месенджерах за вісьмома критеріями та досліджено процесуальний режим його збирання, фіксації та оцінки (особистий внесок здобувача – 90 %).

Ідеї та розробки, що належать співавторам, у дисертації використано виключно в частині, що відповідає особистому внеску здобувача.

Правову основу дослідження складають Конституція України, закони України, КПК України, КПК Французької Республіки, КПК Федеративної Республіки Німеччини, Будапештська конвенція та інші нормативно–правові акти.

Апробація отриманих результатів дослідження. Основні положення та висновки дисертації оприлюднено на міжнародних науково–практичних конференціях, зокрема: III Міжнародній науково–практичній конференції «Global trends in science and education» (м. Київ, 7–9 квітня 2025 р.); IX Міжнародній науково–практичній конференції «Future of Science: Innovations and Perspectives» (м. Стокгольм, 14–16 липня 2025 р.); Міжнародній науково–практичній конференції молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи використання можливостей систем штучного інтелекту в праві, психології та правоохоронній діяльності» (м. Київ, 27 травня 2026 р.).

Публікації. Основні положення та висновки, наведені у дисертації, викладені й опубліковані у сімох статтях. З них: сім статей опубліковано у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з присвоєнням категорії «Б». Опубліковано дві тези доповідей на науково–практичних конференціях, зокрема:

Наукові праці, в яких відображено основні результати дослідження:

1. Петрик В. В. Використання електронних доказів у кримінальному провадженні: проблеми їх збору, перевірки та оцінки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. № 87. 2025. С. 119–123. DOI: 10.24144/2307–3322.2025.87.4.17.

2. Хахановський В. Г., Петрик В. В. Штучний інтелект і електронні докази: проблеми автентичності (юридичний аспект). Європейський правничий часопис. 2025. Вип. 8. С. 161–165. DOI: 10.36919/3041–1149(Print).8.2025.161–165

3. Петрик В. В. Поняття та класифікація електронних доказів у кримінальному процесі у країнах світу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. № 90, ч. 4. 2025. С. 324–328; DOI: 10.24144/2307–3322.2025.90.4.46

4. Петрик В. В., Ментинська І. Б. Відтворення англomовних назв програмних продуктів у кримінальному процесі: проблеми уніфікування. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2026. № 1 (95). С. 161–168. DOI: 10.25313/2520–2308–2026–1–11840

5. Петрик В.В. Електронні об'єкти, згенеровані штучним інтелектом, як докази у кримінальному провадженні: проблеми правового регулювання в Україні та зарубіжний досвід. Юридичний науковий електронний журнал. №4/2026. С. 217–222/ DOI: 10.32782/2524–0374/2026–4/46

6. Машталяр О.М., Петрик В.В. Персональні дані як електронний доказ у кримінальному процесі. Юридичний науковий електронний журнал. №5/2026. С. 218–221. DOI: 10.32782/2524–0374/2026–5/49

7. Khakhanovsky, V., & Petryk, V. (2026). Messenger correspondence as electronic evidence in criminal proceedings in Ukraine and abroad. Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs, 31(2), 9–19. DOI: 10.63341/naia–herald/2.2026.09

Наукові праці, в яких засвідчено апробацію матеріалів праці:

1. Петрик В. В. Електронні докази в судочинстві України та зарубіжних країн: поняття, правове регулювання та проблеми використання. III Міжнародна науково–практична конференція «Global trends in science and education», 7–9 квітня 2025 р. Київ, Україна. С. 921–926.

2. Петрик В. В. Поняття та правова природа електронних доказів у кримінальному процесі України. IX Міжнародна науково–практична конференція «Future of Science: Innovations and Perspectives», 14–16 липня 2025 р. Стокгольм, Швеція. С. 224–228.

Характеристика особистостей здобувача. Петрик Віталій Віталійович, 1989 року народження, освіта вища. З вересня 2022 року по теперішній час аспірант денної форми навчання кафедри інформаційних технологій ННПП НАВС.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Дослідження особливостей використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – «Право».

УХВАЛЕНО:

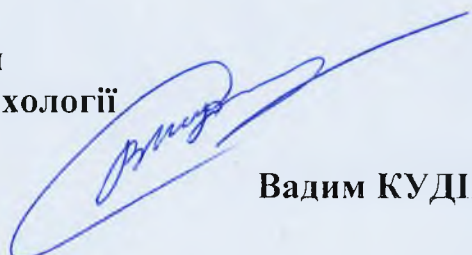
1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Петрика Віталія Віталійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями від 31 травня 2019 року № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Петрика Віталія Віталійовича «Особливості використання електронних доказів у кримінальному процесі в Україні та світі», до разового захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 12, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий –
завідувач кафедри інформаційних технологій
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
кандидат фізико-математичних наук, доцент

Вадим КУДИНОВ